

Kiril Apostolski, Skopje

Sa trećeg zasedanja komisije za slatkovodno ribarstvo (EIFAC) Organizacije ujedinjenih nacija FAO

U vremenu od 20. do 25. aprila 1964. godine u Weissenbachu am Attersee u Austriji održano je III zasedanje Evropske komisije za slatkovodno ribarstvo Organizacije Ujedinjenih nacija FAO. Ovom zasedanju prisustvovala su skoro sve članice ove organizacije i to:

- Austrija sa sedam predstavnika,
- Belgija sa jednim predstavnikom,
- Danska sa dva predstavnika,
- Finska sa jednim predstavnikom,
- Francuska sa jednim predstavnikom,
- Savezna Republika Nemačka sa četiri predstavnika,
- Irska sa pet predstavnika,
- Italija sa jednim predstavnikom,
- Holandija sa osam predstavnika,
- Poljska sa dva predstavnika,
- Portugalija sa jednim predstavnikom,
- Švedska sa dva predstavnika,
- Turska sa jednim predstavnikom,
- Velika Britanija sa dva predstavnika,
- Jugoslavija sa jednim predstavnikom.

U ime međunarodnih organizacija u svojstvu posmatrača zasedanju su prisustvovali:

- Za Organizaciju za ekonomsku saradnju i razvoj OECD Pierre Leiben, Director for Scientific Affaire — Paris;
- Za Organizaciju Internacionalni Savez za eksploataciju mora ICES — Ed. D. Toner, Inspector, Fisheries Division, Dublin;
- Za Organizaciju Generalni Savet za ribarstvo Mediterana GFMC Miran Svetina, Sekretar Biološkog Instituta Univerziteta u Ljubljani.

U ime FAO organizacije sastanku su prisustvovali:

T. E. Ritchie Assistant to the Assistant Director-General.

W. A. Dill Chief, Inland Fisheries Resources Section.

J. L. L. Chauv, Fonctionnaire régional des pêches pour l'Europe, Secrétaire de la CECPI.

Zasedanje je kao domaćin otvorio Dr. W. Einsele, direktor Instituta za slatkovodno ribarstvo u Scharfling am Mondsee, a potom dao reč Dipl. Ing. A. Bauer-u koji je zasedanje Komisije pozdravio u ime Ministra poljoprivrede Republike Austrije. Nakon pozdrava predstavnika Ministarstva poljoprivrede Republike Austrije Zasedanje Komisije kao i pozdrav ostalih gostiju prešlo se na radni deo programa. Ovaj dio je bio podeljen u nekoliko grupa referata, saopštenja i izveštaja.

Prvi dan je bio posvećen referatima i saopštenjima o istraživanjima i dostignućima nekih institucija o ribljim bolestima i merama za suzbijanje istih. Tako između ostalih na Zasedanju su bili podneti sledeći referati:

— Dr. H. Mann — Occurrence, losses and possibilities of curing in New-trout disease.

— Dr. C. Rasmussen — Guring of Lentospora cerebralis disease.

— A. van der Struik — Preliminary investigation on the occurrence of Vacteriy in fish — stocks.

— Dr. O. Bank — The diferential use of antibiotic substances for curing of ascites in carp.

Sledeći dan bio je posvećen problemima uzgoja riba u ribnjacima. Takođe je bilo podneto nekoliko referata kao na pr.: saopštenje Dr. T. Backeila-Remarks for reducing mortality in carp. U okviru ovih problema delegat

Jugoslavije A. Apostolski dao je saopštenje o uzgoju šarana u vodenim akumulacijama u Makedoniji.

Narednih dana izneto je saopštenje o prijavljenim referatima većina od kojih je bila podeljena posetiocima. Usled kratkoće vremena nije bilo mogućnosti da se ovi referati čitaju. Među ovim referatima treba zabeležiti referat Dr D. Janković o Evropskom lipljenu, zatim R. Cuiat and R. Vibert o Demografskim dijagnozama populacija riba u pastrmskim potocima, A. Kerr o ekonomskom aspektu slatkovodnog ribarstva sa specijalnim osvrtom na ribnjačarstvo, i dr.

Podkomitet za otpadne vode ove Komisije takođe je na jednom od sastanaka podnio izveštaj o svom radu, za protekli period od dve godine. Ovaj podkomitet je bio najaktivniji, makar što se može primetiti da je rad istog bio u savladavanju nekih metodoloških problema kao i problema organizacije i rada samog podkomiteta.

U okviru zasedanja Komisije predviđena je bila i izvršena poseta nekih institucija i ekskurzija do nekih objekata. Tako na pr.: posećena je fabrika sode u mestu Ebensee na istom imenom jezeru u kojoj pokraj upoznavanja sa tehnološkim procesom proizvodnje posebno je objašnjeno i referirano o problemu otpadnih voda fabrike i načina kako se iste prečišćuju i odvode u jezero Traunsee.

U gradu Grundenu na specijalnom pristaništu za profesionalne ribare na jezeru Trausee prikazani su načini ribolova i ribolovni alati profesionalnih ribara na ovom jezeru. To su uglavnom velike stajačice visoke od po dva i više metara, izradene od monofilnih sintetičnih vlakana. Ovim mrežama se uglavnom love koregonide koje su najzastupljenije vrste riba u ovom jezeru. Osim ovog prikazan je originalni stari način pripremanja koregonida pečenjem na specijalno pripremljenom malom roštilju.

Na reci Krems izvršena je demonstracija elektro-ribolova pomoću agregata koji su izrađeni po sugestiji i uz saradnju Instituta za ribarstvo u Scharfling am Mondsee. Karakteristično je za ovaj agregat, da je polje delovanja istog znatno veće negoli kod ostalih. Pri izvršenim demonstracijama udaljenost elektroda jedne od druge iznosila je više od 500 metara, a prema opisu i ubedenju predstavnika Instituta ova razdaljina se može povećavati do 1.000 metara. Svakako da ovaj predstavlja veliko olakšanje u odnosu na sve do sada poznate agregate kod nas kod kojih se je morala i pozitivna i negativna elektroda nositi i držati u neposrednoj blizini, ne više od 10 metara. Dejstvo aparata pri demonstraciji bilo je veoma dobro tako da se je njegova primena i prednost mogla uočiti na samom mestu. Osim ovoga kao posebna karakteristika ovog agregata je i to što ne postoji nikakva opasnost od eventualnih kratkih spojeva i

prekida u strujnom kolu i koji se inače normalno dešavaju kod ostalih do sada poznatih agregata. Nažalost, karakter ove ekskurzije kao i uopšte karakter same posete Institutu u Scharflingu bio je takav da nismo imali veće mogućnosti da se upoznamo sa nekim detaljima ovog agregata radi prenošenja istih u praksu i kod nas. Ovo pogotovu što je kod nas u toku poslednjih godina uvezeno dosta ovakvih agregata a još uvek postoji interes za uvoz istih, te bi prednost ovih agregata trebalo staviti na znanje široj našoj javnosti. Na demonstracijama izvršenim u Institutu za ribarstvo u Scharflingu prikazano je bilo još nekoliko modela agregata koji su takođe rađeni uz neposrednu saradnju odeljenja za elektrotehniku u Institutu.

Programom je bila obuhvaćena poseta Ribogojstvu u Puberbachu privatno gazdinstvo izgrađeno veoma primitivno sa zemljanim i betonskim bazenima najrazličitijeg oblika i veličine prema mestu i mogućnostima. Gazdinstvo uglavnom uzgaja mladunce za poribljavanje otvorenih voda. Mlađ se otkupljuje od sopstvenika revira otvorenih voda ili sportskih ribolovnih organizacija. Prema iskazu sopstvenika mlađ se uzgaja do starosti od tri do šest meseci. Svakako pošto se radi o privatnom posedu kod kojih prednost rentabilnosti je u prvom redu, ne bi trebalo očekivati modernije uređaje. Međutim ipak se zapaža to da gazdinstvo radi više kao ekstenzivno i sa manje troškova ostvaruje dobit, koju činjenicu treba objasniti ili nedovoljnim poznavanjem novijih tehnoloških metoda ili pak specifičnim uslovima rada i organizacije. Dalo se je uočiti da su nasadi veoma retki, što znači i iskorišćavanje izgrađenih površina je znatno manje.

Gazdinstvo suraduje sa Institutom za ribarstvo u Scharflingu te je uz saradnju istog započelo sa izradom posebnih mešavina krmiva za ishranu riba u prvom redu mlađa, kod čega je obrtnički duh došao do izražaja koristeći razne uređaje i alatlike za što efikasnije i lakše pripremanje hrane. Da bi ograničili upotrebu radne snage a uz to zapazili osnovnu potrebu da se mlađ što češće hrani, konstruisana je posebna automatska hranilica za ribe. Ova hranilica konstruisana je tako da se laganim dovodom vode puni jedna lopatica, koja nakon toga što se napuni automatski se isprazni prevrtanjem, kod čega udara preko posebnog čepa na kutiji sa hranom. Potresom kutija automatski izbacuje malu količinu brašnaste hrane. Svakako ovo predstavlja veliku prednost jer se ribe osobito mlađ hrani neprekidno tokom celog dana što je osobito važno za pravilni rast i napredovanje mlada. Samo jedan radnik mora svakih nekoliko sati da obilazi hranilice i da ih dopunjuje novom količinom hrane.

Izvršena je poseta školi, Instituta i mrestilišta u Scharflingu am Mondsee. Nemamo mo-

gučnosti da pružimo sve detalje o školi koja je veoma dobro i ukusno opremljena sa posebnim internatom za smeštaj slušalaca i svim naglednim pomagalicama, niti o Institutu koji je isto tako prilično dobro opremljen sa potrebnom opremom i laboratorijama za normalan naučni rad, kao i dobro uređenom bibliotekom. Korisna bi bila saradnja i razmena iskustava sa ovim Institutom, na čemu bi se trebalo angažovati.

Salmonidno mrestilište koje je sastavni deo Instituta, a locirano u njegovoj neposrednoj blizini, služi za razmnožavanje i proizvodnju koregonida i pastrvi. Opremljeno je potrebnim inkubatorima za uzgoj koregonida kao i inkubatorima za pastrmke i odgovarajućim brojem betonskih bazena za uzgoj mladunaca. Proizvode više miliona mladunaca koregonusa i pastrva koje kao mlad prodaju odnosno ustupljaju pojedincima odnosno organizacijama. Tu je bilo izloženo i nekoliko pruručnih pomagala za rad u mrestilištu i na terenu koji su bili izrađeni u samom mrestilištu. Tako je bilo izloženo: aparat za transport riba, aparat za čišćenje izumrle ikre, sortirač za ribe (grejđer), automatska hranilica za ribe i nekoliko tipova — modela agregata za elektro-ribolov.

Aparatura za transport ribe je ista kao i do sada nama poznata klasična aparatura sa raspršivačima za kiseonik, koji se postavljaju u drvenim bačvicama.

Aparatura za čišćenje izumrle ikre je posebni pronalazak samog Instituta i prema rečima pretstavnika Instituta veoma efikasna tamo gde se ikra mehanički čisti. Posebna prednost ove aparature je u tome što jedan covak može na ovaj način znatno više ikre da počisti u toku jednog dana kao i to da je čišćenje mnogo olakšano služeći se ovim aparatom.

Za našu praksu primena sortirača koji je izrađen u mrestilištu Instituta za ribarstvo u Scharflingu bila bi od velike koristi. Sam sortirač je izrađen od lakog jasenovog drveta sa prstenastim uređajem za reguliranje rastojanja među šipkama za sortiranje koji u stvari i regulišu veličinu ribe za sortiranje. Mogućnost reguliranja je do 0,5 sm, a veličina samog sortirača je cca 50 x 50 sm. Za vreme sortiranja riba sortirač se postavi u bazen i pošto je lagan ostane plivajući u istom što omogućava brzo i lako sortiranje.

Isto tako za našu praksu predstavlja osobiti interes i automatska hranilica za ribu. Ova hranilica konstruirana je na bazi satnog mehanizma. Neprekidno dok je u radu (a to otprilike iznosi oko 6 časova) nosi male količine hrane u vidu brašna na beskrajnom platnu koje se namotava i pokreće. Prednost ovih automatskih hranilica ispred napred spomenutih koje smo sreli na Pastrvskom gazdinstvu

u Piberbachu pokraj savršene konstrukcije je i u tome što su neovisne od dovoda vode i kao takve mogu se postavljati na svakom mestu bazena što predstavlja veliku prednost za široku primenu. S obzirom na jednostavnost konstrukcije i celokupnog mehanizma svakako bi trebalo pokušati da se izradi prototip ovih hranilica u našoj zemlji čija primena će svakako biti od velike koristi za pravilniju ishranu mladunaca s jedne strane i za uštede u radnoj snazi s druge strane.

Poslednji dan zasedanja posvećen je proceduralnim pitanjima kod čega je izvršen i izbor novog predsedništva Komisije i rukovodioca Podkomsija. Jugoslavija preko svog delegata zauzela je jedno od podpredsedničkih mesta Komisije. Za normalni rad Komisije formirane su tri Podkomisije i to:

— Podkomisija za biologiju i upravljanje otvorenim vodama,

— Podkomisija za gajenje riba u ribnjacima i riblje bolesti,

— Podkomisija za otpadne vode.

Na kraju treba naglasiti da obilje referata, saopštenja, studija i materijala predstavljaju dragocenost za našu nauku i službu i svakako posećivanje ovih skupova bilo bi od osobite koristi za većinu naučnih i stručnih radnika u ribarstvu. Međutim dosadašnji sistem posećivanja ovih skupova jedino samo preko zvaničnih predstavnika upućenih preko vlada članica ove organizacije ukazuju na nedostatak koji je uočen na ovom zasedanju. Ovaj nedostatak se sagledava u tome da jedan zvanični predstavnik ne može nikada biti tako kvalifikovan da može sa uspehom pratiti celokupni rad zasedanja i izlaganja svih referata i saopštenja iz različitih područja ribarstva, ribogojstva, bolesti i ekonomike. Verujemo da će Komisija sagledati ove nedostatke i svoje programe zasedanja u buduće uskladiti ovih primedbama, ali će svakako biti korisno da se program ovih zasedanja prati i od strane svih naših naučnih i stručnih radnika te u koliko bude na programu referata od interesa zajedničkog da se omogući poseta širem broju predstavnika i diskutanata.

Potrebno je još naglasiti i to da je većina delegata na zasedanju izrazilo želju da se sledeće zasedanje ove Komisije održi u Jugoslaviji u 1966. godini. Jugoslovenska Nacionalna Komisija za saradnju sa organizacijom FAO dala je saglasnost za ovo i možemo se nadati da će ovaj međunarodni skup naučnih, stručnih i drugih radnika iz oblasti slatkovodnog ribarstva biti održan u našoj zemlji i time doprineti povezivanju naših radnika sa takvima iz drugih zemalja a u interesu prenosa postignuća i iskustava.